

1. Ποιοι είναι οι **παράγοντες επικοινωνίας** στο χ κείμενο;
 1. - πομπός: *ομιλητής ή συγγραφέας*
- δέκτης: *ακροατής ή αναγνώστης*
- μήνυμα: *νόημα του κειμένου*
- κώδικας: *“γλώσσα” του κειμένου*
- πλαίσιο: *συνθήκες*
2. Ποιος **κώδικας επικοινωνίας** χρησιμοποιείται στο χ κείμενο;
 2. *π.χ. ελληνική γλώσσα, νότες και μουσικά σύμβολα, αριθμοί και μαθηματικά σύμβολα κ.τ.λ.*
3. Πώς βρίσκω τις προτάσεις σε ένα κείμενο;
 3. -Υπογραμμίζω τα ρήματα
-Κυκλώνω τους παρατακτικούς και υποτακτικούς συνδέσμους και τις αντωνυμίες που εισάγουν Δευτερεύουσες Προτάσεις. Από τα κυκλωμένα και ξεκινά σίγουρα πρόταση.
-Βάζω από μία κάθετη γραμμή στην αρχή και στο τέλος της κάθε πρότασης. (Κάθε πρόταση πρέπει να περιέχει ένα μόνο Ρήμα.)
4. Ποια είναι τα **είδη των προτάσεων ανάλογα με τα συστατικά τους**;
 4. - απλή πρόταση: *Υποκείμενο Ρήμα Αντικείμενο / Κατηγορούμενο*
- επαυξημένη πρόταση: *Υ-Ρ-Α/Κ + Προσδιορισμοί*
- ελλειπτική πρόταση: *Λείπει συνήθως το Ρήμα*
- (σύνθετη πρόταση): *Πολλά Υ ή πολλά Α/Κ*
5. Ποια είναι τα **είδη των προτάσεων ανάλογα με τη σημασία**;
 5. - αποφαντική πρόταση: *δίνει μια πληροφορία*
- ερωτηματική πρόταση: *διατυπώνει ερώτηση*
- προστακτική πρόταση: *δίνει εντολή*
- επιφωνηματική πρόταση: *δηλώνει συναίσθημα*
6. Ποια **σημεία στίξης** χρησιμοποιούνται σε κάθε είδος **πρότασης ανάλογα με τη σημασία**;
 6. - αποφαντική: *τελεία ή θαυμαστικό*
- ερωτηματική: *ερωτηματικό*
- προστακτική: *τελεία ή θαυμαστικό ή ερωτηματικό*
- επιφωνηματική: *θαυμαστικό*
7. Ποια είναι τα **δομικά μέρη** της παραγράφου / η **δομή** της παραγράφου;
 7. - Θεματική Περίοδος: *μία περίοδος με το θέμα της παραγράφου*
- Λεπτομέρειες: *μία ή περισσότερες περίοδοι που αποδεικνύουν την θεματική περίοδο*
- Κατακλείδα: *μία περίοδος με το συμπέρασμα (δεν υπάρχει πάντα)*
8. Ποια **γέννη του λόγου** χρησιμοποιούνται στο χ απόσπασμα του Κειμένου;
 8. - Περιγραφή: *(σαν φωτογραφία)*
- Αφήγηση: *(σαν video)*
- Επιχειρηματολογία: *άποψη, επιχείρημα, συμπέρασμα, πρόβλεψη, κ.τ.λ.*

9.

Ποιες **μεταβατικές / συνδετικές / διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις** χρησιμοποιούνται στη χ παράγραφο και **τι δηλώνουν / ποιες οι λογικές / νοηματικές σχέσεις** που εκφράζουν;

9.

Ενδεικτικά:
-Επεξήγηση (δηλαδή, με άλλα λόγια...)
-Προσθήκη (επίσης, επιπλέον...)
-Παράδειγμα (π.χ., ενδεικτικά)
-Γενίκευση (γενικά, τις περισσότερες φορές...)
-Αιτιολόγηση (επειδή, ένας ακόμη λόγος...)
-Αίτιο – Αποτέλεσμα (γι'αυτό τον λόγο, αποτέλεσμα όλων αυτών είναι...)
-Αντίθεση (όμως, ωστόσο...)
-Ταξινόμηση (πρώτο, αρχικά...)
-Χρόνος (τώρα, τότε...)
-Προϋπόθεση (εφόσον, υπό τον όρο ότι...)
-Συμπέρασμα (επομένως, συμπερασματικά...)
-Εμφαση (αξίζει να τονιστεί, ειδικά...)
-Διάζευξη (είτε...είτε..., ή... ή...)
-Υπόθεση (αν, εάν...)
-Εναντίωση (αν και...)

10.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός **πολυτροπικού κειμένου**;

10.

Ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζει πολλούς τρόπους:
- γραπτό / προφορικό κείμενο
- εικόνα
- έντονα / πλάγια γράμματα κ.τ.λ.

11.

Βρείτε την **Ονοματική και τη Ρηματική Φράση** κάθε πρότασης.

11.

α) Εντοπίζω το Ρήμα
β) Βρίσκω το Υποκείμενο και τους προσδιορισμούς του: Ονοματική Φράση
γ) Το Ρήμα μαζί με το Αντικείμενο / Κατηγορούμενο και τους προσδιορισμούς του: Ρηματική φράση
δ) Το Αντικείμενο / Κατηγορούμενο και οι προσδιορισμοί του: Ονοματική Φράση

12.

Βρείτε τους **επιθετικούς προσδιορισμούς**.

12.

α) Βρίσκω το Ρήμα, το Υποκείμενο, το Αντικείμενο / Κατηγορούμενο
β) Όσα επίθετα, μετοχές, αριθμητικά προσδιορίζουν το Υποκείμενο, το Αντικείμενο / Κατηγορούμενο και βρίσκονται στην ίδια πτώση με αυτά είναι επιθετικοί προσδιορισμοί.

13.

Κλίνετε τα **ουσιαστικά** και τα **επίθετα**.

13.

Γραμματική σελ. 31-61

14.

Γράψτε μία **παράγωγη** και μία **σύνθετη** από την χ λέξη

14.

- Παράγωγη: Κρατώ το θέμα της λέξης και προσθέτω διαφορετικό επίθημα (π.χ. **ζω-ή** → **ζω-τικός**)
- Σύνθετη: Προσθέτω μία άλλη λέξη ή πρόθεση και αλλάζω το επίθημα μόνο αν χρειάζεται (π.χ. **ζω-ή** → **ανα-ζω-ο-γονώ**)

15.

Βρείτε το ρηματικό **πρόσωπο**.

15.

α' πρόσωπο = εγώ / εμείς + Ρήμα
β' πρόσωπο = εσύ / εσείς + Ρήμα
γ' πρόσωπο = αυτός / αυτή / αυτό / αυτοί / αυτές / αυτά + Ρήμα

16.

Βρείτε τον **αριθμό** του χ ρηματικού τύπου.

16.

Ενικός & Πληθυντικός

17.

Βρείτε την **φωνή** του χ ρηματικού τύπου.

17.

Σχηματίζω το ρήμα στο α' ενικό Ενεστώτα (=εγώ τώρα;)
Ενεργητική φωνή: Λήγει σε -ω
Παθητική φωνή: Λήγει σε -μαι

18.

Βρείτε την **συζυγία** του χ ρηματικού τύπου.

18.

Α' συζυγία: Λήγει σε -ω / -ομαι
Β' συζυγία: Λήγει σε -ώ / -άμαι / -ούμαι

19.

Βρείτε την **διάθεση** του ρήματος.

19.

Εντοπίζω πρώτα το Υποκείμενο του Ρήματος
- Ενεργητική: το Υποκείμενο κάνει κάτι σε κάποιον / κάτι άλλο
- Παθητική: το Υποκείμενο παθαίνει κάτι από κάποιον / κάτι άλλο
- Μέση: το Υποκείμενο κάνει κάτι στον εαυτό του
- Ουδέτερη: το Υποκείμενο βρίσκεται σε μία κατάσταση

20.

Ποιος είναι ο **χρόνος** του χ ρηματικού τύπου;

20.

Αυτό που λέει το ρήμα
- Ενεστώτας: γίνεται τώρα
- Παρατατικός: χτες πολλές φορές γινόταν
- Αόριστος: χτες μία φορά έγινε
- Συνοπτικός / Στιγμιαίος Μέλλοντας: αύριο μία φορά θα γίνει
- Εξακολουθητικός Μέλλοντας: αύριο πολλές φορές θα γίνεται
- Παρακείμενος: τώρα ή χτες έγινε
- Υπερσυντέλικος: χτες είχε γίνει
- Συντελεσμένος Μέλλοντας: αύριο θα έχει γίνει

21.

Ποια είναι τα **συνδετικά ρήματα**;

21.

Ρήματα που παίρνουν Κατηγορούμενο του Υποκειμένου: π.χ. *είμαι, γίνομαι, φαίνομαι κ.τ.λ.*

22.

Πώς βρίσκω το **Υποκείμενο** και σε ποια πτώση βρίσκεται;

22.

α) Εντοπίζω το Ρήμα
β) Ρωτάω "ποιος / ποιοι;" κάνουν αυτό που λέει το ρήμα
γ) Το Υποκείμενο του Ρήματος είναι σε πτώση ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

23.

Πώς βρίσκω το **Αντικείμενο** και σε ποια πτώση βρίσκεται;

23.

α) Εντοπίζω το Ρήμα
β) Ρωτάω "τι;" κάνει το ρήμα

γ) Το Αντικείμενο του Ρήματος είναι σε πτώση ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ή ΓΕΝΙΚΗ

24. Πώς βρίσκω το **Κατηγορούμενο** και σε ποια πτώση βρίσκεται;

24. α) Εντοπίζω το ΣΥΝΔΕΤΙΚΟ Ρήμα
β) Ρρωτάω “τι;” κάνει το ρήμα
γ) Το Κατηγορούμενο του Υποκειμένου είναι σε πτώση ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

25. Πώς βρίσκω τους **προσδιορισμούς** σε μία πρόταση;

25. Οι προσδιορισμοί είναι ό,τι περισσεύει αν εντοπίσω το Ρήμα, το Υποκείμενο, το Αντικείμενο / Κατηγορούμενο.

26. Να εντοπίσετε τους **ομοιόπτωτους προσδιορισμούς**.

26. - Επιθετικός προσδιορισμός: Επίθετο, μετοχή, αντωνυμία, αριθμητικό που προσδιορίζει ένα ουσιαστικό, με το οποίο βρίσκονται στην ίδια πτώση, π.χ. οι μικροί μαθητές
- Κατηγορηματικός προσδιορισμός: όπως και ο επιθετικός προσδιορισμός μόνο που δίνει μία προσωρινή ιδιότητα, π.χ. οι παρόντες μαθητές
- Παράθεση: Ουσιαστικό που προσδιορίζει άλλο Ουσιαστικό με το οποίο βρίσκεται στην ίδια πτώση. Η παράθεση είναι πιο γενική από το ουσιαστικό που προσδιορίζει, π.χ. ο Όμηρος, ο ποιητής, συνέθεσε την Οδύσσεια.
- Επεξήγηση: Όπως και η παράθεση μόνο που είναι πιο ειδική από το ουσιαστικό που προσδιορίζει, π.χ. Ο ποιητής, ο Όμηρος, συνέθεσε την Οδύσσεια.

27. Να εντοπίσετε τους **ετερόπτωτους προσδιορισμούς**.

27. - επιρρηματικός προσδιορισμός *του χρόνου / τόπου / ποσού/ κ.τ.λ.*: επίρρημα που δηλώνει τον χρόνο / τόπο / ποσό κ.τ.λ.
- εμπρόθετος προσδιορισμός *της αιτίας/ του σκοπού κ.τ.λ.*: πρόθεση+ουσιαστικό σε αιτιατική ή γενική, π.χ. Έγραψα στο (σε+το) τετράδιο / Μίλησα με τον καθηγητή.
- γενική *κτητική / υποκειμενική / αντικειμενική κ.τ.λ.*: όνομα σε γενική που προσδιορίζει μία λέξη σε άλλη πτώση, π.χ. Ο ποιητής της Οδύσσειας
- αιτιατική *του χρόνου / της αναφοράς κ.τ.λ.*: όνομα σε αιτιατική που προσδιορίζει το ρήμα, π.χ. Την Δευτέρα έχουμε Οδύσσεια.

1) Εκφραστικά Μέσα:

α) Σχήματα Λόγου:

- μεταφορά
- παρομοίωση
- επανάληψη
- αντίθεση
- ασύνδετο σχήμα
- ειρωνεία κ.ά.

β) Εικόνες:

- **ΟΠΤΙΚΕΣ:** αισθητοποιούν την εικόνα ενός προσώπου/χώρου/αντικειμένου/ζώου, βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση του χώρου, των ηρώων κ.τ.λ.
- **ΑΚΟΥΣΤΙΚΕΣ:** αισθητοποιούν έναν ήχο, αποτυπώνουν το κλίμα κ.τ.λ.
- **ΑΠΤΙΚΕΣ:** αισθητοποιούν το αποτέλεσμα του αγγίγματος
- **ΟΣΦΡΗΤΙΚΕΣ:** αισθητοποιούν μία μυρωδιά
- **ΓΕΥΣΤΙΚΕΣ:** αισθητοποιούν τη γεύση που αφήνει κάτι

γ) Σημεία στίξης

δ) Αφηγηματικοί τρόποι:

- Αφήγηση
- Περιγραφή
- Σχόλιο αφηγητή
- Ευθύς λόγος
- Διάλογος
- Πλάγιος λόγος

2) Ρήμα

• Πρόσωπο

- **α' ενικό πρόσωπο:** οικειότητα, εξομολόγηση, κατάθεση άποψης κ.ά.
- **α' πληθυντικό:** κοινή στάση/άποψη, ομαδικότητα κ.ά.
- **β' ενικό και πληθυντικό:** απεύθυνση στον αναγνώστη ή σε ήρωα, ευθύνη, εντολή, διδακτικό ύφος κ.ά.
- **γ' ενικό και πληθυντικό:** αποστασιοποιημένη παρουσίαση, συνδέεται με τον ενδοδιηγητικό παντογνώστη αφηγητή κ.ά.

• Έγκλιση

- **Οριστική:** δηλώνει ότι κάτι συμβαίνει
- **Υποτακτική:** δηλώνει επιθυμία / αίτημα, ότι κάτι πρέπει να γίνει κ.τ.λ.
- **Προστακτική:** δηλώνει προσταγή / απαίτηση / αίτημα κ.τ.λ.

3) Τίτλος

4) Γλώσσα: Ελέγχω το λεξιλόγιο

- Απλή / καθημερινή
- Επίσημη
- Επιστημονική
- Λαϊκή
- Λόγια κ.τ.λ.

5) **Ύφος:** Ελέγχω το λεξιλόγιο, τη στίξη, την έγκλιση, το ρηματικό πρόσωπο κ.ά.

- οικείο
- εξομολογητικό
- διδακτικό / συμβουλευτικό
- αυστηρό
- ειρωνικό
- χιουμοριστικό κ.ά.

